

Nr 858

Av fru **Mogård** och fru **Kristensson**, om viss uppgiftsplikt för försäkringsgivare vid förmånstagarförordnande.

(Lika lydande med motion nr 754 i Första kammaren)

Lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal lämnar försäkringstagaren tillfälle att bestämma att den ersättning som utgår av försäkringen i form av kapitalbelopp eller livränta skall tillfalla en av försäkringstagaren förordnad förmånstagarare. Detta förordnande skall i så fall ske i den ordning som är föreskriven i 103 § lagen om försäkringsavtal:

Förordnande om förmånstagens insättande eller återkallelse av sådant förordnande skall, för att vara gällande, skriftligen meddelas försäkringsgivaren eller ock genom dennes försorg antingen intagas i försäkringsbrevet eller därå antecknas.

Ett sådant förordnande kan försäkringstagaren när som helst återkalla. Förordnandet medför inte någon inskränkning i försäkringstagarens rätt att genom överlåtelse, pantsättning eller på annat sätt förfoga över den rätt försäkringsavtalet medför gentemot försäkringsgivaren.

Emellertid kan försäkringstagaren gentemot förmånstagen förbinda sig att låta förordnandet stå vid makt. Om så sker betecknas förordnandet enligt språkbruk inom försäkringsvärlden som oåterkalleligt.

Bestämmelserna om verkan av ett förordnande av förmånstagarare är intagna i 108 § lagen om försäkringsavtal, där första stycket avser förordnanden som kan återkallas samt andra stycket oåterkalleliga förordnanden:

Utan hinder av att förmånstagarare är insatt äger försäkringstagaren genom överlåtelse, pantsättning eller annorledes förfoga över den rätt försäkringsavtalet medfört gentemot försäkringsgivaren. Har försäkringstagaren gentemot förmånstagen förbundit sig att låta förordnandet stå vid makt, skall han därmed anses hava utfäst sig att icke utan dennes samtycke vidtaga förfogande som inskränker förmånstagens rätt.

Försäkring till vilken knytes ett oåterkalleligt förordnande förekommer inte så sällan vid avtal mellan makar om underhållsbidrag till hustru och/eller barn i anledning av skilsmässa.

Den som blivit insatt som förmånstagarare genom ett oåterkalleligt förordnande bibringas ofta den uppfattningen att han har full säkerhet för att komma i åtnjutande av den ersättning som skall utgå enligt försäkringsavtalet. Detta är emellertid inte riktigt, ty försäkringstagaren kan underlåta att betala premien och därmed

förfaller den rätt som förmånstagaren trott sig ha genom det oåterkalleliga förordnandet.

Enligt lagen om försäkringsavtal har försäkringsgivaren inte någon skyldighet att underrätta förmånstagaren, om försäkringstagaren underlåter att betala premien. Det kan därför inträffa att förmånstagare med ett oåterkalleligt förordnande lever i den övertygelsen att han har en säker rätt till ersättning enligt försäkringsavtalet men sedan vid försäkringstagarens död får det överraskande beskedet att försäkringen upphört på grund av att försäkringstagaren underlåtit att betala premien.

Det har även förekommit att försäkringstagare, som haft svårt att komma ut med försäkringspremien, under försäkringstiden träffat överenskommelse med försäkringsgivaren om att sätta ned försäkringsbeloppet i syfte att få en lägre premie. Även detta anses kunna ske utan att förmånstagaren behöver underrättas eller lämna sitt medgivande.

Förmånstagarens rätt kan således — trots att förordnandet betecknas som oåterkalleligt — likväl under försäkringstiden utan förmånstagarens vetskap eller medgivande minskas eller gå helt förlorad

antingen genom försäkringstagarens underlåtenhet att betala premien

eller genom en överenskommelse mellan försäkringstagare och försäkringsgivare om nedsättning av försäkringsbeloppet i syfte att minska den premie försäkringstagaren har att erlagga för försäkringen.

Det förekommer ibland att en förmånstagare hos försäkringsgivaren gör framställning om att bli underrättad därest försäkringstagaren skulle försumma att betala premien före respitmånadens utgång. Försäkringsbolaget har emellertid ingen skyldighet att träffa särskilda anordningar för att tillmötesgå förmånstagarens begäran att bli underrättad, men en sådan framställning torde inte avvisas.

För att skapa full säkerhet för att förmånstagare med oåterkalleligt förordnande verkligen kommer att åtnjuta sin rätt enligt försäkringsavtalet är det nödvändigt att i lagen om försäkringsavtal införa en bestämmelse, som ålägger försäkringsgivaren att lämna förmånstagaren underrättelse om försäkringstagaren underlåter att betala premien. Förmånstagaren skulle genom en sådan underrättelse få möjlighet att betala premien för att hålla försäkringen i kraft. Därefter kunde förmånstagaren kräva försäkringstagaren på premiebeloppet.

De här berörda bristerna beträffande det oåterkalleliga förmånstagarförordnandet borde snarast bättras genom lagstiftning, som även kom att omfatta redan tecknade försäkringar till vilka knutits sådant förordnande som försäkringstagaren förbundit sig att låta stå vid makt eller m. a. o. förordnanden jämlikt 108 § 2 stycket i lagen om försäkringsavtal.

Frågan har sådan praktisk räckvidd att den berörda lagstiftningen snarast bör komma till stånd oberoende av de ändringar i övrigt som kan vara påkallade i lagen om försäkringsavtal.

Under återopande av vad i motionen anförts hemställes,

dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av 108 § 2 stycket i lagen om försäkringsav-

tal att en bestämmelse av innebörd att försäkringsgivaren skall vara uttryckligen skyldig att vid bristande premiebetalning eller ifrågasatt ändring av försäkringen underrätta den som är för-
månstagare genom oåterkalleligt förordnande tillägges,
dels att utskottet måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 28 januari 1969

Britt Mogård (m)

Astrid Kristensson (m)

Nr 859

Av herr **Mundebo m. fl.**, om ersättning av statsmedel vid personskada
genom brott.

(Lika lydande med motion nr 744 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Ingemar Mundebo (fp)

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Karl-Erik Strömberg (fp)

Gabriel Romanus (fp)
